

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre — — — — — 6 korona — fillér
Félévre — — — — — 3 " —
Negyedévre — — — — — 1 " 50 "
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)
Hirdetések jutányos árban vételnek fel.
Nyilttér sora 40 fillér.
A lap megjelenik minden szerdán.

Huzavona.

Hónapok óta folynak már a titkos és nem titkos machinációk, hogy miként lehessen valami „formulával” kijátszani a nemzet jogainak kivívására egyesült ellenzék, melynek zászlói alá ma már az egész magyarság osztatlan lelkesedéssel csatlakozik.

Beck, Körber, Windischgraetz, Bolfras, Goluchowski nap-nap mellett egymásnak adják kezébe a császári titkos szoba ajtajának kilincseit, hogy „tanácsokat” osztogassanak a magyar királynak a magyar válság megoldására.

Abból a titkos szobából nem szivárog ugyan ki semmi a nagyközönség elé, sőt hivatalosan azt is letagadják, hogy ez a nagy bucsujárás a magyar ügyekkel van kapcsolatban, lévén azoknak a jó osztrák uraknak semmi közük annak a differenciának az elintézéséhez, mely a magyar nemzet és királya közt fenforog.

Es mégis! . . . Csak a vak nem látja, mégis beleértjük magokat, sőt azoknak a differenciáknak a kiélestitői tulajdonképpen ők valának. Ezek mellett a jó urak mellett a magyar aulikus talpnyalók bécsi vándorlása csak arra való szemfényvesztés, hogy a korona a magyar államférfiak meghallgatásával akarja elintézni a magyar válságot.

Itt aztán persze sorra jönnek a tizenhárompróbás vitézek, Tisza Pista rendszeren a főmatator, Andrássy, Lukács, Héderváry, Széll és ami mindig vitézkedő képviselők, Hieronymi Károly hűséges adjutánsai a bécsi hatalmas uraknak.

Ezek persze nem sokat tanácsolnak, hanem annál több parancsot kapnak. Eredj kedves Széll paktálni, te meg Pista fiam állj oda ijjesztőnek a láthatárra, mert ha Héderváry közjogi nagy tudásának kegyelméből ismét csinál egy újabb baklövést, ami felforrálja a vért a magyarokban, végre is be fogják látni, hogy jobb lesz nekik egy szelidebb lelkű Lukács azzal a kotyvalékkal, amit osztrák miniszterem és vezérkarom po-

tentátai főztek ki programnak az ugynevezett szabadelvű párt részére.

Innen volt a politikai ingaórának az a rendkívüli vibrálása, hogy mutatója az egyik pillanatban Széllt, a másikban Andrássyt, majd Hieronymit, Lukácsot, Héderváryt, utolsó ütőkártyaként a golyót és kötelet kínáló Tisza Pistát billentette a helyzet magaslatára.

E pillanatban Lukács nyomult előtérbe az osztrák kegyekben. Ő vele fogják felkínáltatni azt a pástétomot, amelyet a Körberék látmozása után ma már magának vall a szabadelvűpárt ugynevezett „programkészítő” bizottsága, amelyet talán épen ma vagy holnap fognak beadni a szabadelvű párt plénumának.

Meg fogják-e tudni emésztetni, vagy megvesznek tőle, az természetesen most még nem tudható, lévén a nagy titokban pancsolt és gondosan rejtegetett csemege ez idő szerint még teljesen ismeretlen. A szabadelvű nyomor azonban olyan pompásan van preparálva akárcsak a Jónás ezethala, egy-két nemzeti jog bekebelezése után még csak nem is reagál.

Igy feltehető, hogy a bécsi delikát nem sok zavart fog előidézni a szervezetében. A szabadelvű párt azonban a nemzet előtt ma már tabula ráza, egy olyan üres papiros, amelyre mindent ráírhatnak onnan felülről. Az ő vezényszavára a nemzet csapdába menni nem fog.

Ha olyan misszióval jött Lukács, melyben a nemzeti követelmények vannak felölelve, lerakjuk előtte a fegyvert, lerakja az utolsó szál emberig mindenki, mert nem személyek ellen folyik most a harc, hanem a nemzet hő óhaját akarjuk megtestesítve látni.

Vármegyénk kegyelete.

Igaz, hogy nem tőlünk indult ki, de azért mégis épen olyan érdemszámba megy, mert a lelkes és egyhangú csatlakozás csaknem egyértelmű a csirájában megfogant eszmével. Debreczen városa azzal az átirattal ke-

reste meg a törvényhatóságokat, hogy indítsanak mozgalmat annak a sérelmes törvény-cikknek eltörlése érdekében, mely Rákóczy Ferenczet, azt a nagy hazafit, ki életét, családját, vagyonát, mindenét áldozta fel a hazáért, kinél nagyobb alakot aligha képes felmutatni a magyar történelem, hazaárulónak bélyegzi. Nincs ennél a paragrafusnál kegyetlenebb arezulütése a magyar hazafiságnak, nincs, mely szívzaggatóbb ékesszólással beszélné a nemzet vezetőinek szolgálai lelkületéről. Hol a négy folyó árja, mely ezt a gyalázatot lemossa? . . . Csak maga a nemzet, csak az moshatja le magáról, ha keresztül huzza azt a paragrafust, mely szégyenfeltja e nemzet karakterének.

Debreczen egyuttal felhívta a törvényhatóságokat, hogy intézzenek feliratot az országgyűléshez az idegen (török) földben porladó nagy fejedelem hamvainak hazaszállítása iránt. Itt van azoknak helyök az édes anyai földben, itt, abban a rengeteg birodalomban, melyet kockára tett hazájáért.

Most tárgyalta ezt az átiratot vármegyénk törvényhatósága, mely szívvel-leléssel járult hozzá a honfui kegyelet fellángolásához. A felirat, mely Nagy Sándor tb. vármegyei főjegyző ékes tollát dicséri, már el is ment a képviselőházhoz. Magyar szívből fakadt és ahhoz teljesen méltó szavai következőleg hangzanak:

Mélyentisztelt Országgyűlés!

Midőn Debreczen sz. kir. város törvényhatóságának Nagy Rákóczi Ferencz fejedelem és társai földi maradványainak hazaszállítása ügyében a m. t. országgyűléshez intézett feliratát mai napon tartott közgyűlésünkben tárgyalás alá vetjük: esatolt egyhangú határozatunkkal teszünk tanubizonyítást mi, alulírott Szatmárvármegye rendjei arról, hogy ez az óhaj ma már nemcsak vágy többé, hanem a nemzeti közvélemény által diktált parancs, mely előtt a törvényhozásnak is meghajolni kell.

Nem akarunk e kérdés körül hosszasan értekezni, Arany János szavaival szólva: „röviden érintjük csak a tárgyat, mint fecskeszárny a vizet!” De e fecskeszárny érintéstől egy tenger viharja zudul fel s úgy érezzük, hogy:

„Midőn egy ország egy napot szentelve,

Dicsénekével éltet egy nevet:

E név nem ember, föld tűnő lakója:

E név csak eszme, gondolat lehet.”

És ezt a gondolatot: a mi nemzeti Messiasunkban, Nagy Rákóczi Ferenczben látjuk megistenülni.

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ

az egyedül elismert kellemes ízű
természetes hashajtószer.

Mi szeptember 20-án a tiszabecsi harcmezőn lezajlott országos nagy ünnepségünkben tanubizonyoságot tettünk arról, hogy annak a nagy nemzeti gondolatnak: a magyar szabadságnak, a magyar haza függetlenségének eszményi zászlóvivőjét valódi értéke szerint tudjuk megbecsülni.

Mi tudjuk, hogy annak a nagy tragédiának a hőse, aki nagy nevének dicsőségéből eredő kötelességét: a nemzet igaz jogaiért és az élő törvények megtartásáért való nemes küzdelmét, olyan tüneményszerűen töltötte be, a mi földünkön szórta fényes dicsőségének első sugarait és az a mi földünkön halványult el. Mi láttuk a tiszabecsi győzött: a nemzeti öntudat felébresztőjét vakító napként feltámadni; mi láttuk a tragédia nagyhősét a majtényi pászton elbukni! És láttuk a felkelő napot, hogy lássuk azt lemenni is! És kurucz ősapáink a nemzeti Messiást üdvözlő hozsannától kitarítottak vele a Golgotháig!

És hogy fel tudtuk támasztani Nagy Rákóczi szellemét: tanubizonyoságot tettünk arról is.

Mi Nagy Rákóczi nagy emléke iránt érzett e szent kegyeletünkkel járulunk most hozzájuk, kérve benneteket, hogy ha már Nagy Rákóczi lelke visszatért közzénk: adjátok vissza a testét is nekünk, hogy szent hamvaihoz, mint bucsujáró Mekkánkhoz elzarándokolhatva, legyen az a szent sir a nemzet jogainak elaltatóival szemben egy élő tiltakozás, hogy azoktól a szent hamvaktól legyen melegebb ez a föld, hogy jobban hevítse fiai szívét.

Ez érzelem hatása alatt állva, járulunk törvényhozó magas színek elé: kérve benneteket, hogy a „haza apja” nevével megtisztelt Nagy Rákóczinkat kiközösítő 1715. XL. szégyenteljes törvényezikk eltörlésével adjatok szavakat a nemzet igaz érzelmeinek és a „haza apját” adjatok vissza az édes anyai földnek.

Azt a mi nemzeti Messiásunkat, ki ugy szerette ezt a földet, hogy képes volt ettől megválni is, hogy megtartsa azt nekünk: nekünk kötelességünk visszahozni ebbe az édes anyai földbe, mert különben a végzet sujtoló átkát éreznők reánk szakadni annak a tudatában, hogy e földben nem pihenhet az, ki ezért a földért legmelegebben érzett, ki ugy valószínűsítette a nagy költő szavait: „A haza minden előtt!”

Kelt Szatmárvármegye közönségének Nagykárolyban, 1903. október 8-án tartott rendes közgyűléséből. Nagy László, alispán. Nagy Sándor, tb. vm. főjegyző.

Válasz a Szatmári Hirlapnak „A letagadott Gotterhalte” című támadására. *)

Végre! Van hát végre gazdája ama hajszá megindítójának, mely tizenkét nap óta folyik majd Dr. Reiser tanár, majd a kath. főgimnázium, majd ennek tanárkara és igazgatója ellen.

Méltóztassanak tudomásul venni, hogy „Verézy Ernő ur, ki a Szatmári Hirlapot informálta, ma is föntartja, „hogy a dolog így esett meg, mert neki is így beszélt el több diák, akik azon a híres próbán részt vettek.”

Hogy Verézy Ernő ur föntartja véleményét, nem csodálom, mert nagyon fiatal ember még s így nem tanulta meg, hogy tisztességben megöregedett emberek a nyil-

*) Átvéve a „Szamos” mult vasárnapi számából Rathkovszky igazgató urnak ott kifejezett kérelmére.

vánosság előtt nem szoktak valótlanoságot mondani s hogy a legsilányabb nevelő is kész volna hibás tetteinek bármely következményét inkább elviselni, mintsem a vezetésére bízott ifjak háta mögött azt mondassák, hogy hazudott; s még kevésbbé teszik meg azt, hogy saját védelmükre az ifjuságot szólítsák fel. Nem csodálom, hogy ő inkább hisz azon tanulóknak, kik neki a dologról beszéltek, mert ő még nagyon fiatal. Hogy neki csakugyan beszéltek s azt beszéltek, amit ő tovább adott, én elhiszem neki, mert nagyon sok arczatlan hazudó gyermeket neveltem már s nem sikerült valamennyiből kiirtanom a hazudozási mániát.

Azt, hogy közölje azok neveit, kiktől föntartott állítására a hirt vette, nem kívánom, mert nem óhajtom ismerni ama hazudozó tanulókat.

Luby Géza országgyűlési képviselő ur is küldetett be egy nyilatkozatot Luby László joghallgató ural.

Ez a Luby László ur arra hivatkozik, hogy öt évig volt növendéke gimnáziumunknak és aztán kijelenti, hogy „hazafiságot, ami lelkesít, nem a kath. főgimnáziumban tanult.” Elhiszem. Sok mindent tanítunk mi, amit tanítványaink közül sokan nem tanulnak meg; hát miért ne lehetett volna ő I—V. osztályos korában olyan éretlen, hogy tanításunkat ne értse meg.

Azt mondja továbbá, hogy „a Gotterhalte becsempészését a programmba valószínűnek tartja.” Erre a véleményre engedje meg tisztelettel megjegyznem, hogy én meg az ő ítéletére épen semmit sem adok. Ha tejféses szájjal illőnek tartja az öt egykor növendékei között számláló intézet ellen folytatott hajszába belekiáltani, ne terheltessek megemészteni a visszadobott labdacso sem.

Fáj neki az is, hogy nem Luby Gézáékkal ünnepeltünk! Hát innen fuj a szél; azért kellett meghurezoltatnunk, mert másfélszázan kellő módon tiszteltük meg II. Rákóczi Ferenc emlékéit! No, ezért szívesen türünk!

S most tisztelt olvasó közönség, alázattal bocsánatot kérek azért, ha talán abban, amit el fogok mondani, keményebb kifejezések fordulnának elő. Nem szeretem a sajtóban az erős hangot s eddig sohasem használtam. Most azonban megeshetik, mert az, akit veszett kutya fenyeget, nem szokott sétatálczával védekezni, pedig az én helyzetem sokban hasonlít az ilyen emberéhez.

Harsányi ur, ez az állandóan hazugságokban utazó s botrányokat hajhászó ember, f. hó 12-én a következő sorokat intézte hozzám: „Igen tisztelt Igazgató ur! Fontos és vezetése alatt álló intézetet érdeklő ügyben, lehetőleg még a délelőtti folyamán, személyesen tiszteletemet tenni óhajtanám. Kérem szíves értesítését, hol és mikor lenne engem kegyes rövid pár percze fogadni. Kiváló tisztelettel Harsányi.” A levelet hozó ember-től azt üzentem neki vissza, hogy 11 óráig írószobámban talál. Tíz óra tájban csakugyan megjelent írószobámban, bemutatta magát s nyújtotta a kezét, de én nem fogadtam el, mivel ismertem ennek az urnak Debreczenben viselt dolgait. Előadta jövelele czélját, mely nem kevesebb volt, mint az, hogy az intézetünk VIII. osztályu tanulóinak a Szamosban megjelent cikkéért adjak neki valami elégtételt, mert ő azt nem türheti, hogy éretlen ifjak bántsák őt.

Erre megmagyaráztam neki, hogy aki a másik intézet éretlen ifjaitól kedvesen veszi

a tüntetést és beszéddel jutalmazza s még lapban is eldicsekszik vele, az tartozik el-türni az éretlen ifjak fellépését akkor is, ha az ő ellene és pedig jogosan irányul.

Megmagyaráztam neki, hogy azért a tisztességtelen viselkedésért, hogy lapjában helyreigazító soraimról tudomást nem vett, sőt újabb sértegetéssel illetett, mig végre jó későn, nem ő, de a lap főszerkesztője adott elégtételt akkor, midőn már az ország majdnem minden lapja meghurezolt, nem olyan pomádés visszautasítást érdemelt, minőt intézetünk ifjaitól kapott, hanem kutyakorbácsot. Erre ő azt válaszolta, hogy „igen, ha a tanároktól kapta volna.”

Azzal ment el írószobámból, hogy „kénytelen nyilatkozatni azon tekintélyes katolikus férfiakat, kiktől értesülését vette.” Azt feleltem, tessék.

Hogy ez az ember megint hazudott, nyilvánvaló; hisz az egész hajszá, mint Verézy Ernő ur mondja, diák beszédre indult meg. De az a diák még nem jutott a VII. osztályig, vagy ha igen, ugy nem volt jelen a kérdéses alkalommal a kápolnában, mert a VII. és VIII. osztályu növendékek közül azok, akik az október 4-iki ünnepélyen jelen voltak, a piszkolódó cikk megjelenése után azonnal — mint én ezt első nyilatkozatomban meg is irtam — önként megjelentek előttem s kérték, engedném meg, hogy visszautasítsák a rágalmat; de én őket megnyugtattam és az elégtétel-kereséstől visszatartottam. Tehát ez az ur ismét hazudott, mert ime nem katolikus férfiakat „nyilatkozat le,” de egy más vallásu ifjut, aki annyit mond, hogy ő tanulóktól hallotta a dolgot!

Azt mondja továbbá ez az ur, hogy: „Az intézet igazgatósága, miután e lap jóakarátat ugy szólnán kizsarolta, felülkerekedett és ellenem fordította a fegyvert, melyet én csak azért raktam nagylelkűen a lábához, mert megkegyelmeztem a tévelygőnek, a hazafias Gotterhalte lovagoknak.”

Uraim, ez az ember ezzel megint arczatlanul hazudott! Ez úgyben a Szatmár és Vidékében megjelent nyilatkozatom, a Magyar Távirati Irodának minden kíséző szó nélkül beküldött távirati nyilatkozatom s a Független Magyarország főszerkesztőjéhez küldött levelem kivül semmit sem irtam, senkit közbenjárásra fel nem kértem s ha ily szándékom lett volna, Harsányi urhoz akkor sem fordultam volna. Tehát Harsányi ur ismét arczatlanul hazudott.

Még csak azt óhajtom megmagyarázni, miért állottam én most szóba ez ural.

Bántó dolog az, ha a közvéleményt olyan emberek irányítják, akiknek erkölcsi tartalmuk nincs. Le akartam rántani ennek a támadásra mindig kész embernek az álarczát. Tudják-e uraim, hogy ez az ember, aki nagy hangon árulja a függetlenségi eszméket, 1902. évi július 14 ig, mikor a szerkesztőség ezt adta hírül olvasóinak: „Harsányi Sándor ma elbocsátott szerkesztőségünk kötelekéből”, a Debreczenben megjelenő kormánypartí Szabadságban árulta 48-as hitét? Tudják-e uraim, hogy ezt az urat Debreczenből a szó szoros értelmében kipofozták, s oly közlemények jelentek meg ellene a Debreczen című lap 1902. évi július 12-iki számában, melyeknek kifejezéseit a közönség iránti tiszteletből nem akarom ide írni?

Hát uraim, ez mégis sok, hogy egy ilyen ember gyakoroljon becsületes emberek felett kritikát s egy ilyen ember akarjon hazafiságra tanítani másokat.

A józanul gondolkodók ítélletére bízom
 ügyünket s gratulálok azon uraknak, kik ez-
 zel az emberrel egy gyékényen árulnak.

Ratkovszki Pál
 kir. kath. főgimn. igazgató.

Levél a szerkesztőhöz.

Kedves Barátom!

Nem tudom, milyen uton jutott a „Szamos” vasárnapjában számának nyiltterébe azon közleményem, melylyel a vezetésem alatt álló intézet ellen tervszerűen folytatott háj-
 szába én is beleszóltam, hogy az az ut nem volt egészen egyenes, azt abból ítélnem meg te, mint szerkesztő, hogy én cikkemet a Szamos szerkesztőjéhez küldtem s kértem őt, hogy közölje azt lapjában. Én nem szerkesztettem lapot s így nincs gyakorlatom az eljárásban, de annyit mégis tudni vélek, hogy senkinek sincs joga valakinek beküldött cik-
 két a nyiltterbe tenni az illető beküldő meg-
 kérdezése és beleegyezése nélkül.

Nem akartam ezt a dolgot szóvá tenni, mivel azt tartottam, hogy utóvégre is a cél, hogy a „Szatmári Hírlap” szerkesztője ismert egyénné legyen, el van érve a nyilttéri köz-
 léssel is. Mivel azonban az illető szerkesztő ur éppen erre a körülményre építi választát, meg kell ismertetnem a közönséget a „nyilt-
 tér” történetével s éppen azért kérlek, légy szives ezen hozzád intézet levelemet lapod-
 ban nyilvánosságra hozni.

Ami a nyiltterbe csusztatott válaszomra kapott darabosságokat illeti, azokra nem válaszolok. Mindenki tudja, aki ezt az ügyet figyelemmel kísérte, hogy az én személyem eddig nem szerepelt a vitában, s hogy én nem személyemet s nem személyeket, de intézetemet védtem. A nekem adott válaszban nincs semmi olyan, mi ellen az engem ismerők előtt védekezni kellene, a piszkolódás bekövetkezését pedig úgy is előrejtudtam.

Hogy a becsületbiróság mit ítél s mi-
 ben ítél, azt nem tudom s továbbra sem kutatom. Kinek-kinek meg van a saját íté-
 lete s én tisztelem a mások véleményét és ítéletét, de sok esetben másokéval szemben is fentartom a magamét.

Végül figyelmeztetem az olvasókat arra, hogy a válaszomban foglaltak közül ezokra, melyekben bizonyítom, hogy az illető ur hazudik, nincsen czáfolat.

Szatmár-Németi, 1903. okt. 20.

Ratkovszki Pál

kir. kath. főgimn. igazgató.

Ebben az ügyben mi már a mult alkalommal elmondottuk a magunk véleményét, melyből most, a Szatmári Hírlap újabb „ki-
 lövései” után sincsen semmi elvenni valónk, sőt teljesen beigazolást nyert *Ratkovszki* igaz-
 gató urnak azon állítása, hogy ő, illetve most már a kir. kath. főgimn. tanári kara és ifjúsága csakugyan „veszett kutyával” áll szemben. Az egyik részen *Ratkovszki Pál*, azon a sokat emlegetett próbán jelenvolt két tanár és maga az ifjúság, a másik részen egy „hivatásos” hírlapíróvá vedlett, s ettől a szédületes hatalomtól megbodorodott rik-
 kanes és két fiatal ember, akik közül az egyik csak „feltételez,” a másik mende-monda után beszél, nem nehéz itt a közönségnek el-
 dönteni, hol az igazság.

A szegény két fiatalemberről, akik *Harsányi* védő szárnyai alatt tették az első ki-
 lépést a hírlapírodalom mezejére, nem szólunk semmit, szólottak ők annyit önnönma-
 gukról, hogy a visszhangját egész életükben hallani fogják.

Még csak egyet akarunk megjegyezni, *Harsányinak* az az állítása, hogy a mi „Re-
 volverlövés” cím alatt megjelent cikkünket *Ratkovszki* igazgató, vagy bárki is sugalmazta volna, éppen olyan hitvány gyanúsítás, mint amelyet tele marokkal szór a gimn. ifjúságára és tanárkarára. Ott született az abban a gyár-
 ban, ahhol a többiek, melyekre a „Szatmári Hírlap” „elvből” nem tudott mukkanni sem.
Szerk.

Iskoláink védelme.

Nemes hivatásukhoz méltóan cselek-
 szenek az egyháznak fő emberei, midőn ugy-
 erkölesi befolyásukkal, mint anyagi támoga-
 tásaikkal megvédik a kath. népiskolák jelle-
 gét. Örömmel kell, hogy eltöltse minden jó
 katolikus szívét a főpásztoroknak iskoláink
 érdekében tett sikeres működése. Óvők a
 hála és elismerés.

Emellett szives köszönet illeti a kath.
 tanügy mezején előtérben harczó tanfér-
 fiaikat, tanügyi társulatokat, intézményeket,
 hogy a kath. szellem éber őreiként állanak
 a népiskoláink s az ezekkel kapcsolatos nép-
 intézményeink mellett és a miért a kath.
 paedagógia tudomány-tengerében buzgalom-
 mal buvárkodnak új gyöngyökhöz, új esz-
 mékért. Mert a kath. nevelés, a kath. tu-
 domány a népek és államok alkotója, alapja,
 fentartója.

Ámde ily vezér nem lehet mindenki.
 Közkatonára is kell, még több. És hál' Isten-
 nek sokan, nagyon sokan vannak ily katonák,
 a kik a kath. népoktatás hivei.

Itt vannak a népek százai, ezrei. Büsz-
 kén nézi a polgár a helység legszebb épü-
 letét, az iskolát; büszke gyermekének elő-
 menetelére, tudományára; büszkén vesz részt
 az iskola fentartásában, kormányzásában.
 Tudja az ahhoz való jogát, a mint tudja
 vele szemben kötelességeit. Ilyen nép derék,
 jó katona a kath. tanügy táborában. Ilyen
 néppel — és vezérekkel — lehet férfimun-
 kát végezni. Nem irok fel neveket. A lapok
 hasábjain nap-nap után tűnnek elő az igaz
 nevek, püspökök tanférfiaik, és tanügy-bará-
 tok soraiból. Jól van ez így! Mindig is így
 legyen!

De miért írom e sorokat? Talán a jó
 munkás dicséretet vár? Talán buzdításra
 szorul az edzett, czéltudatos harcász? Oh,
 nem! Avagy a nép...? A nép csendes;
 halad kimért utján vezérei után.

De nem mind, nem az egész. Tehát
 vád illeti a nép egy részét. Igen, mert mu-
 lasztást követnek el a mostani apák, a mi-
 ért bűnhödniük kell majd az ő vérüknek —
 fiaikban.

Sóhaj sóhaj felett, panasz panasz mel-
 lett szállja meg a levegőt az emberek ajká-
 ról: nehéz az élet, sok a teher, nem bírjuk
 az iskola költségeit stb. Elismerem a helyzet
 mostohaságát, de a vádat fentartom. *A nép*
élhetetlen. Ugy turja a földet ekéjével, kapá-
 jával, a mint az apjától tanulta; úgy tartja
 az ekét, amint az apja nyomta legelőszőr mar-
 kába az ekeszarvát. Pedig ma már nem ott
 vagyunk. Előbb, sokkal előbb. Ma sokkal
 okosabban kell gazdálkodni, okszerűen. Ezt
 értse meg a panaszló nép. És lépjen már
 egyszer a mai helyzet útjára. Panasz helyet
 legyen tett, és sóhaj helyett lesz gyümölcse.
 Akkor megváltoznak a viszonyok is. Jobbak
 lesznek. S ki fog tisztulni minden. Az anyagi
 gondok is. Vesse el tehát a nép az élhetel-
 lenség bélyegét magáról. S atól megszűnik
 a vád is.

Térjünk vissza a kath. tanügyhez. Az
 iskola az az intézet, hol a nemzet jövője
 kialakul. Magyarország katolikus állam volt
 mindig, az legyen a jövőben is. Tehát első
 sorban meg kell tartanunk az alapját: a
 népiskolákat. A kath. népiskola jobb jövő
 útja. Ezt értse meg a magyar nép. Értse
 meg az a nép is, mely magyarrá lett véré-
 ben, ha nyelvében vagy szóásaiban még
 magán viseli a német*) vagy más bélyegét.
 Nem az állam az üdvösztő hatalom. Neki
 minden vallás jó. Egyik kezében törvény,
 másikkal pallos. Válassz! — A kath. egy-
 ház, a kath. vallás az egyedül üdvösztő, ez
 adja meg a világosságot, az áldást, a szere-
 tetet, az irányt, a parancsot. Mit mond az
 egyház? Nézd az ő apostolait, nézd a püs-
 pököket, s a kath. tanügy embereit és kövesd!
 Ne sanditson senki az állami oltalom hideg
 hatalma felé. Melegítse mindenki szívét a
 hit benső tüze, az egyház szeretete.

Ne toljuk félre az egyházat és ne ke-
 ressük az államosítást iskoláink terén, vél-
 vén, hogy így segítünk anyagi terheinken.
 Keserves csalódás lenne következménye. És
 óriási erkölcsi vereség.

Értsük meg, mi az a kath. iskola. Ért-
 sük meg eddig még a miénk.

Védjük meg, tartsuk fent közös erővel.
 Mert így védjük meg hitünket, egyházun-
 kat, így vagyunk szent és nagy királyaink hü-
 unokái s a kath. magyar hazánknak igaz
 gyermekei. Az állam — mi eddig sokaknak
 fejében jó pártolásra talált államosítása miatt,
 az mint ilyen — maradjon csak államnak.

És most már álljon mindenki a kath.
 Magyarország büszkén lengő zászlója alá a
 dicső harcászok közzé. Nagy vezérek, nagy
 férfiak, nagy nép — így vagyunk együtt
 nagy nemzet.

Csanáosi.

*) Vonatkozás — különben az egész cikk — a
 munkács-vidéki svábokra, kik iskoláikat az államnak
 szeretnék átengedni, mert — fősvények fizetni.

H I R E K.

Száz év után. Szombaton volt száz
 esztendeje, hogy hazánkban napvilágot lá-
 tott egy csecsemő, ki aztán időhaladtával
 fényes tehetségeire és akaraterejére támasz-
 kodva nemzetünk legnagyobb emberévé nőtte
 ki magát. *Deák Ferencz* ez, kit a „haza bölse”
 szép névvel illet a történelem. Hogy mit
 tett ő Magyarországnak, az annyira él a
 köztudatban, hogy felesleges e helyen bő-
 vebben fejtegetni. Az ő születésének száza-
 dik évfordulóját ünnepelte most meg a nem-
 zet, azzal a kegyelettel, melyet ennek a nagy
 névnek viselője méltán megérdemel. Buda-
 pest székváros lobogódiszben pompázott, az
 ország csaknem minden nagyobb városa meg-
 mozdult, hogy ünnepet üljön. Csak Szatmár
 volt kvalifikálhatatlan apáthiába sülyedve.
 Sem a törvényhatóság, sem a Kölcsey-kör,
 ez a par excellens irodalmi társulat nem
 reagált a haza legnagyobb emberének. Pedig
 ha *Deákot* nemis úgy mint a kiegyezés nagy-
 művének alkotóját, a magyar szabadság visz-
 szaszerezőjét, hanem mint a szónoki művészet
 nagymesterét tekintti, ugyis megérdemelte
 volna egy irodalmi kör részéről a kegyelet
 nyilvánítását. Hála a közoktatási miniszter-
 nek, hogy legalább az ifjúság figyelmét reá
 fordította hazánk eme nagy férfijára. Ez in-
 tézkedés következményei voltak a rendezett
 iskolai ünnepélyek. A kir. kath. főgimná-

zium a nála *hagyományos hazafias* szellemben ünnepelte meg a nevezetes évfordulót. Bevezetésül a Hymnust énekelte a diákság, mire dr. Fechtel János főgimn. tanár remek beszédben méltatta, hogy kicsoda nekünk Deák Ferencz. Szórárn János VIII. oszt. tanuló igen érdekes tanulmányt olvasott fel, melyben a haza bölcsének nagyságát jellemzően mutatott be az ifjúságnak. A kedves ünnepélyt a Szóza hangjai rekesztették be. — Deák Ferencz születésének százszázötvenévföldülvője alkalmából szép kis ünnepélyt rendezett a szigeti „Mária Valéria nőnevelő intézet is.” A növendékek 8 órákor ünnepi szt. misét hallgattak, mely után az intézet nagy termében gyűltek össze, hol nemzeti lobogókkal és délszaki növénnyekkel izlésesen díszített emelvényen Deák Ferencz arcképe függött. — Az ünnepély bevezetésül Kéler Béla „Nyitány”-át játszotta három növendék. „A haza bölcsője” Minke Bélától: szavalt a Somogyi Aranka anyi kedvességgel és érzéssel, a mennyivel az előkelő hallgató közönség osztatlan tetszését nyerte meg. Utána a szózatot énekeltek a polg. iskola növendékei. Ezt követte az ünnepély kiemelkedő pontja, az a felolvasás, melyet az irodalom tanítónője tartott. Ugy alaki, mint tartalma tekintetben gyönyörű kép volt ez a „haza bölcsének élete és jelleméből.” A gyermekek megérthették; a felnőttek élvezettel hallgatták. Befejezésül a Hunyadi indulót játszott, négy növendék zongorán és utána a hymnust énekeltek a polg. iskola növendékei. Müller Károly apát plebános buzdító szavaival ért véget a szépen sikerült ünnepély. Ugyanezen napon ünnepélyt rendeztek a szigeti összes tanintézetek Deák Ferencz emlékezetére.

Lemondott főszerkesztő. Bartha Kálmán jobb ügyhöz méltó nevét odaadta a Szatmári Hirlapnak, melynek czimlapján egy pár hónapig mint főszerkesztő szerepelt. Most, hogy a város megválasztotta gazdasági tanácsosnak, ettől a diszes állástól meg kellett válnia, minthogy néhány évvel ezelőtt kelt miniszteri rendelet értelmében köztisztviselők és állami hivatalnokoknak a hirlapirodalom terén tilos teltségeik érvényesítése. Bartha Kálmán tehát távozott, most a redakcióban azon törik a fejüket, hogy kit ugrassanak be a helyére.

— **Áthelyezett tanár.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Gurneserich Lajos nagybányai állami főgymnasiun tanárt a balassagyarmati állami főgymnasiunhoz helyezte át s helyére Kivály Géza h. tanárt nevezte ki, aki új állomáshelyét már el is foglalta.

Szolgabirói helyettesítés. Vármegyénk főispánja, gróf Hugonnai Béla, Galgóczy Árpád közigazgatási gyakornokot szolgabirónak helyettesítette és az alispán szolgálattételre az erdői főszolgabiró mellé nevezte ki.

Hymen. Ifj. Fedák István, az orsz. magyar gazdasági egyesület titkára, kit a beregmegyei főispán a napokban helyettesített Beregszász város rendőrkapitányi állására, vasárnap esküdtött örök hűséget Budapestben a terézvárosi plébániatemplomban Szilágyi Agota kisasszonynak. — Szellemy László m. kir. főmérnök, az oláhláposbányai bánya-mű főnöke jegyet váltott Nagybányán Schönherr Antal városi rendőrkapitány leányával, Ilona kisasszonnyal, ki a nagybányai polgári leányiskola tanítónője.

Egyházmegyei hír. Lédeczy Adorján tövisfalvai lelkész Csapra helyeztetett át; Komka Vilmos eddig ungvári káplán Tövisfalvára neveztetett ki lelkésznek.

Áthelyezett telekkönyvvezető. Az igazságügyminiszter Schmiedt Ferencz ökörmezői járásbirósági segédtelekkönyvvezetőt a huszti kir. járásbirósághoz helyezte át.

Jótekonyság. Buzinkay Gyula szennai plébános szentszéki tanácsossá történt kinevezetése alkalmával az ungvári Gizella-ház tanszergyűjteményének gyarapítására harmincz koronát adományozott.

A vármegye Deák emlékének. Jármegyénk őszi rendes közgyűlése elhatározta, hogy ünnepet szentel Deák Ferencz emlékezetének. E célból november 13-án rendkívüli közgyűlést tart, mikor is Domahidy István fogja nagy hazánkfianak el nem évülő érdemeit méltatni.

Eljegyzés. Erdődi Mészáros Lázár eljegyezte magának domahidi Szilágyi Juliát. Felemlítésre érdemes, hogy míg a lápi tűz másoknak vagyonát, reményét tette tönkre, addig e két félnek szive boldogságát szerzte meg; a lápi mentési akció alkalmával ismerkedtek meg a jegyesek.

— **Kinevezés.** Klaczkó István kegyesrendi nárolyi tanárt, a kath. legényegyesület másodelnökét saját kérelmére a püspök ur ő nagyméltósága felmentette az elnöki tisztviselésétől és helyette Haunstädter József főgimnaziumi tanárt nevezte ki másodelnöknek.

A Kölcsey-kör jegyzőjének, mely állás Schick Elemér eltávozása folytán üresedett meg, egyhangulag Csomay Győző lett megválasztva.

Áthelyezett számtiszt. A pénzügyminiszter Szabó József beregszászi pénzügyigazgatási számtisztet saját kérelmére a nárolyi pénzügyigazgatósághoz helyezte át.

Templomszentelés. A Csapron épült új templom már teljesen készen áll, csak arra várakozik, hogy átadásék rendeltetésének, ami a felszentelési aktussal fog megtörténni. Ezt a nagy örömet november 8-ika hozza meg az ottani híveknek, amely napra a szentelési szertartás már ki van tűzve.

Gyakornoki kinevezés. A debreczeni kir. itélőtábla elnöke Scholtz Elemér végzett joghallgató, debreczeni lakost a debreczeni kir. itélőtábla kerületébe ideiglenes minőségű díjtalan joggyakornoknak nevezte ki.

Az ecsedi lép. E héten megeredt eszések jótékony hatással voltak az ecsedi lép égő területére, több sikere van ennek, mint minden műszaki intézkedésnek és a legnagyobb körültekintéssel végzett árkolásnak. Ma már azt mondhatjuk, hogy a további veszedelemnek elejét vette az -- eső. Az elégett terület azonban, mely több mint 2500 kat. holdra tehető a pusztulás borzasztó képét tárja a szemlélő elé, beláthatatlan hamutenger a határ, mely alatt még most is ott lappang az izzó parázs. Virágzó tanyák pusztultak el, az őszi tengeri termés semmivé lett és maga a termést adó föld. A szerencsétlenségben mégis annyi a szerencse, hogy a katasztrófa nem szegény embereket sújtott, hanem nagybirtokosokat, akik mégis csak könnyebben ki heverik ezt a csapást. Letöbb káruk van Nárolyi Sándor és Lajos grófoknak, báró Uray Kálmánnak, a Tisza István grófé már nem olyan jelentékeny. A védelmi munkálatokat már beszüntették, a katonaság közül csupán 100 ember maradt ott őrszolgálatra.

Vigyázatlanság áldozata. Mikolovics Mária cselédleány Szabó Sándor vasuti hivatalnoknál volt szolgálatban. A mult nap este petroleomlámpás mellett mosogatott, miközben a lámpást oly szerencsétlenül dön-

tötte fel, hogy annak petroleom tartalma a ruhájára ömlött, mely egy pillanat alatt lángallobbant. Mint égő fáklya rohant ki az udvarra, hol a házbéliek rögtön segítségére siettek, de mire a tüzet eloltották, a 14 éves kis leány borzasztó sérüléseket szenvedett. A mentők azonnal megjelentek, bekötötték sebeit és beszállították a közkörházba, hol azonban nagy kinok közt egy napi súlyos szenvedés után meghalt. A kis leány feketárdói illetőségű volt.

Fizetésrendezés előtt. Körülbelül egy évvel ezelőtt mi pendítettük meg legelőször azt az eszmét, hogy városunk tisztviselőinek fizetését meg kell javítani, mert kivált a kistisztviselők csakugyan olyan mostohán vannak ellátva, hogy a megélhetés az absurdummal határos. Egy urasági kocsis, akinek a lóhajtás mesteriségén kívül nincs szüksége egyéb kvalifikációra, az igényei természetesen azzal állanak irányban, jobban van fizetve, mint az a városi tisztviselő, aki egész nap ott görnyed az íróasztal mellett, s mire felcsododik munkájából, arra a szörnyű tudatra ébred, hogy ninesen mit enni. Se neki, se a családjának. A törvényhatóság is meggyőződött róla, hogy ezen a helyzeten változtatni kell, és 20,000 koronát vett fel a költségvetésbe erre a célra. Soknak nem sok, tekintettel arra, hogy legalább is 40 ember érdekelve van. Ez után az összeg után tisztességesnek nem lesz mondható tisztviselőink fizetése. Ez azonban már ki van mondva, noha csak pillanatnyi megelégedést fog szülni és talán még mulónak tetsző bajt sem szüntet meg. Most azonban ez a kérdés, hogy ez a kis összeg vajjon épen oda lesz-e fordítva, ahol legnagyobb a veszély, ahol leginkább szükséges a segedelem. A szétosztásra egy bizottság lett kiküldve, melynek munkálata felett, mihelyt nyilvánosságra jut, a közügy érdekéből, kérelhetetlen kritikát fogunk gyakorolni. A bizottság már megkezdte működését, elnöke a polgármester, tagjai: Antal Dániel, dr. Fechtel János, dr. Fejes István, dr. Keresztszeghy Lajos, Korányi János, Mátray Lajos, Verécy Antal, Uray Gáspár.

A szatmári szüret. A mult hóten hangos volt a hegy a munkások zajától, melybe vig nótázás és cigánymuzsika vegyült. Szürték azt a kis termést, amit az ég megoltalmazott az idők viszontagságaitól. Nagyon kevés volt, de a mi van, az jó. Az idej termést könnyen eltehetik a szőlősgazdák. De ahol a fogyasztás nem áll arányban a természettel, természetesen eladásra is került. De igen sokan voltak, kik a szüret után keserű csalódásra ébredtek, mert előre többet adtak el, mint amennyit a termelt hektoliterek száma kitett. Az ár 24—36 fillér közt ingadozott. Reméljük, hogy jövőre jobban lesz.

Matiné. Az őszi idők beálltával a Kölcsey-kör ismét megkezdte a közönség szórakoztatására minden évben szokásos matinéit. A matiné azonban ezuttal nem lesznek ingyenesek, 40 fillér csekély belépti díj fog szedetni, melyet a Kölcsey-szobor mellett felállítandó vasrácskerítés költségeire fordítanak.

— **A szatmári jótékony nőegylet** a következő kérelemmel fordul a közönségéhez: Városunk nemesszívű közönsége mindeztideig hathatós pártfogásban részesítette a jótékony nőegyletet s képessé tette arra, hogy a szegények és árvák gondozására évenként mintegy négyezer koronát fordíthasson. Csekély az összeg a folyton növekvő

szegénységgel szemben, de ezzel is sok sebet bekötöttünk, sok könyvet letöröltünk. — Vannak számosan városunkban munkaképtelen, elaggott, tehetetlen özvegy nők, a kik az emberbaráti könyörületből élnek, vannak a kik valaha jobb napokat láttak, talán jólétben éltek, s most nyomorognak, de a kik inkább szenvednek félrehuzodva szemérmesen, mint hivalkodjanak szerencsétlen sorssal s mutogassák a sorsütötte sebet. Ezeket csak mi látjuk, mi keressük föl. Egyesületünk arra hivatott tagjai mennek el az ilyenekhez, hogy vigasztalják, fölemeljék őket, némi segédelmet nyújtsanak nekik szükségükben. — Árvaházunkban állandóan tíz leányárvát gondozunk, látunk el minden szükségletekkel. Többet gondozni nem tudunk, hiányzik az anyagi erőnk. Ez évben, hogy kiadásainkat fedezhessük, félretett tőkénkhez kellett nyulnunk. De nem utasíthattuk el szegényeinket, árváinkat, kiknek mi vagyunk gyámolítójuk. Mostan azért, midőn választmányi tagjaink kiindulnak, hogy utcánkat adományokat gyűjtsenek együletünk részére, tisztelettel és bizalommal fordulunk városunk áldozatkész közönségéhez, kérve kérjük a nemes szívű jölteveket, jöjjenek segítségünkre a szent és nemes munkában, melyet végzünk. Hozza meg kiki a maga áldozatát a szegények és árvák oltárára! Isten áldása legyen a jószívű adakozókra! Szatmár, 1903. október 12. Az elnökség.

Wolkenberg Alajos dr., theol. tanárnak „Nagybőjti Szentbeszédék” című könyvét a főtisztelendő papságnak ismételtén szíves figyelmébe ajánljuk. Kapható a szerzőnél 1 korona 50 filléért vagy e. ss.

Tolvaj cselédleány. Tóth Piroska Nemes Viktor pusztadaróczi földbirtokosnál volt szolgálatban. A konyhaművészet mellett azonban rendkívül lelkesült az értéktárgyakért, melyek ha keze ügyében kerültek menten elvándoroltak az asztalról vagy ennek fiókjából. Egy szép tavaszi verőfényes napon a gazda azon vette észre magát, hogy lába kelt az aranyórájának és a legszorgosabb kutatás dacára sem akart előkerülni. Tóth Piroskát is faggatták mindenképen, sőt a csendőrök is beleártották magokat a dologba, még sem lett az inkvizíciónak semmi foganatja. Ez még nagyobb bátorságot adott a házi tolvajnak, s alig néhány nap elteltével egy drága arany gyűrűt esent el a gazdája asztaláról. Most azonban a gyanu már egyenesen ő ellene irányult, a csendőrök nem is hagytak neki békét, míg be nem vallotta a lopásokat. A mult nap ítelt bűnügyében a kir. törvényszék, mely a tolvaj cselédet egy havi börtönnel sújtotta.

Meglinchelt szarka. Mesébe illő rémes gyilkosság történt a minap városunkban, mely eleven példája annak, hogy nemcsak a gonosz emberek törnek egymás élete és vagyona ellen, hogy a kenyeret kivegyék annak a szájából, aki utjokban áll, hanem ez a sárka irigység divatozik az állatvilágban is. A papnevelő-intézetben igen sok a táplált varjúknak a száma, olyan dédelgetett kedvencek, melyeket pelyhesedő korukban hoztak el a puha fészekből, naponkint pompás morzsalékokkal táplálnak, így aztán a rikácsoló atyfiak igen kedélyesen töltik napjait és megszeretik az otthont, melyben lukullusi megélhetésüket biztosítva látják. A varjak közt ez idén lakója lett a vendéglátó kertnek egy csörgedező szarka, melyre már kezdettől fogva kaján szemekkel néztek az öslakók, pedig ez is olyan körülmények között került oda, mint valamennyiök. Hétről-

hétre vigan ugrált a házak között, csörgedezésével és farkával jelezvén az érkező vendéget, ki néha napján csakugyan be is köszöntött. Ennél a jósló tehetségénél fogva, vagy mi más okon, elég az hozzá, kezdtek a varjak tapasztalni, hogy a szarka sokkal kedvesebb pasasér náloknál, ami előbb méltó felháborodást, később valóságos ellenszenvet ébresztett nálok, végre időhaladtával ördögi gyűlölséggé fajult. Történt a minap, hogy a szarka az ő szokásos módja szerint bejelentette a ház egy kedves vendégének érkezését, ki egy szívesen látott nagybányai tanár személyében csakugyan megjött. Erre aztán dupla adag járt ki neki a napi kollációból. A varjak vérben forgó szemekkel nézték ezt a visszás helyzetet, mely az ő existenciájokat teszi kockára. Nyomban tanácsot ültek és gonosz tervet szőttek ellene, amit azonnal végre is hajtottak, amint észrevették, hogy nincs emberi lény a kert közelében. A szó teljes értelmében darabokra tépték a szegény szarkát. Az egész ház szomoruan értesült a rettentő gyilkosságról. Egy természetbuvárnak megfelelő anyag az elmélkedésre.

Vesztett kutya. Városunkban a mult esütörtökön egy vesztett kutya garázdálkodott, mely egy katonát és egy leányt megmárt. Valószínű, hogy a kutya közt is osztogatta mérges harapásait, mi a főkapitányt arra indította, hogy az ebekre 40 napi zárlatot rendelt el. Ez idő alatt szájkosár nélkül sem az utcákon, sem a köztereken megjelenniök nem szabad, mert a gypmester utasítva van, hogy a kóbor kutyákon kérlelhetlen szigorral hajtsa végre a halálos ítéletet. A két megmárt egyént Budapestre szállították a Pászteur-intézetbe.

Óvodai záróünnepély. F. hó 18-án tartatott meg Mezőteremen az óvodai záróvizsgálat. Megható dolog volt látni a szent István királyunk képével ékeskedő, virágokkal s lobogókkal esinosan feldíszített óvodahelyiségben a so: izgatottságtól kipirult kedves gyermekarcot; hallani a tiszta magyaros kiejtéssel elszavalt ügyes versikéket, — a gyermekhang üde csengésével eldalolt kedves énekeket. Főleg a nagyon szépen előadott hitani társalgás alatt nem egy szülőnek szeméből eselt ki édes örömkönyvet a meghatottság, — midőn hallotta, hogy sz. vallásunk mindennapi imái, legfőbb hitügységi gyermekének ajkáról, mily kedvesen csengenek. A minden részben igen sikerült ünnepély után *Cziereizer* Alajos plebános a jelenlevő megilletődött szülők nevében meleg szavakkal mondott köszönetet *Papp Gizella* k. a. óvónőnek fáradhatatlan kitartásáért s teljes elismerését fejezte ki az ernyedetlen, odaadó buzgalommal elért szép siker fölött, — Isten bőséges áldását kérte jutalmul nemes fáradozásáért, melyet saját körében a magyarosítás szent ügyében kifejtett, — oly meglepő sikerrel oktatva a német ajku gyermekeket édes magyar nyelvünkre.

Ellopott pénztárca. *Kovács István* lázári születésű csavargó a mult szerdán beállított *Frankl Mihály* terménykereskedő irodájába, ahol egyik-másik falusi gazda után tudakozódott. Sokan voltak a kereskedőnél, aki nagyon el lévén foglalva, nem sokat tördődött a jövevénynyel, sőt pénztárczájáról is megfeledkezett, mely ott hevert az íróasztalán. A szemfüles tolvajnak a tárcza egy pillanat alatt a zsebében, ő pedig a másik pillanatban az utcán volt és nyomtalanul tűnt el az emberek között. *Frankl* ijedve vette észre, hogy a tárczája, melyben 1700

korona értékű váltó és 110 korona készpénz volt elhelyezve, menthetetlenül elveszett. Kiforgatta minden zsebet, felkutatta az egész szobát, de a tárcza csak nem került elő. A rendőrségre futott, mely a gyanus ember személyleírása után megindította a hajszát, melyet alig egy pár óra lefolyása alatt meglepő eredmény koronázott. Az ügyes tolvaj kézre került az említett *Kovács István* személyében, kinél a pénz kevés híjával meg volt. Rövid uton bevallotta, hogy ő lopta el a tárczát, melyet a városháza udvarán dobott el egy félreeső helyen. Itt meg is találták. A rendőrség a tolvajt átadta a kir. ügyészségnek.

A szerető boszuja. *Bakos Sándor* kömüveslegény gyöngéd vonzalmat érzett *Lázin Eszter* cselédleány iránt, akit sokáig hitegetett, sőt egy szép napon esküvel ígérte, hogy nőül fogja venni. A leány tulboldognak érezte magát s már mint mennyasszony mutatkozott be ismerősei között. Nemsokára azonban szörnyű csalódás érte, mert *Bakos* lassankint kezdett elmaradozni a háztól, egyszer aztán, hiába várakozott reá, nem tért többé vissza. *Lázin Eszter* ekkor azt a szomorú hírt vette, hogy *Bakos Sándor* elhódította egy másik leány, neki nincs is kilátása, hogy többé visszaszerezze. Felkereste a hűtelent, emlékeztette esküjére, ez azonban hajthatatlan maradt. A leány távozáskor keserűségében megfenyegette, hogy kegyetlen bosszút fog állani. Tettét a mult szerdán este végre is hajtotta. Megleste *Bakos Sándor* s egy vitriollal telt üveg tartalmát arcába öntötte. Borzasztó sikoltás követte e rettentő fájdalmat, mire a közeli házakból kifutottak az emberek, a mentők is gyorsan segítségére siettek. Most a közokórházban fekszik súlyos sebeivel, támadója pedig megszökött, nem is tért vissza többé lakására. A rendőrség szorgosan kutatja hollétét.

A cigányok garázdálkodnak. A kóbor cigányokban annyira nagyra növekedett a vakmerőség, hogy uton-utfélen veszélyeztetik a békés polgárok életét és vagyonát. Rablásoktól, betörésektől, utonállástól sem riadnak vissza már. Rendszerint tömegesen járnak, fel vannak szerelve revolverekkel, melyeknek gyilkos csőveit nem egyszer irányítják a megtámadott védekező emberek ellen. Csak a napokban adtunk hírt arról, hogy a sárközi vásárról haza térő utasokat támadták meg az országuton, most Halmiban garázdálkodtak. Egy éjjel több betörést követtek el, s a szerzett zsákmánnyal megugrottak. A csendőrség azonban hamarosan kézrekerítette őket, s beszolgáltatta rendeltetésük helyére.

Hamis aranyak. Annyi hamis ötkoronás forog közkezen, hogy az ember szinte fél már ezektől a pénzdaraboktól. Most meg az aranypénzeket is kezdik már hamisítani, a mit pedig nem könnyű dolognak mondanak a szakértők. A fémek királya igen kiismerszik pénzformájában a hamisítványok közül, azért nagyon nehéz utánozni. A szóban forgó hamis ötkoronások azonban valósággal művészettel vannak készíthetve s igen nehezen különböztethetők meg a valódiaktól. Szakasztott olyan a veretök, a figurációjuk, sőt még a csengésük is, a színük pedig az a szép mosolygó sárka, a mely legjobban jellemzi az aranyat. Ez azonban csak igen vékony futtatás, a mely gyöngye dörzsölésre lekopik s igazi értéktelenségben mutatja az alatta rejtőző hitvány öntvény. Mivel azonban az ember nem igen dörzsölgeti a kézbe kapott aranyat, hanem

örül, ha a zsebébe teheti, a hamisítványok gyorsan terjednek — de egyelőre csak Krajnában, a hol forgalomba hozta őket a banda, minek még nem sikerült nyomára akadni. Mivel azonban a sebes lábu pénz nem igen állja az egy helyet, hanem nagy gyorsasággal adódik kézzől-kézre, jónak látjuk figyelmeztetni a közönséget a hamis aranyakra. Az Osztrák-Magyar bank vezérigazgatósa elővigyázatokért végett a hamis aranyak forgalomba hozásáról a szatmári főnökséget már értesítette.

Meghívó. A „Szatmár-Németi Iparos Ifjak Köre” 1903. évi okt. hó 25-én saját helyiségében, Ouhona berendezési költségeinek fedezésére felolvasó estélyt rendez, mely alkalomból a közönséget szíves megjelenésre kéri a rendezőség. Beléptidij személyenként 60 fillér. Kezdeté 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Jegyek előre válthatók: Balogh Dezső ur üzletében.

Meghívás. A Beregvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület XX-ik évi rendes közgyűlését folyó évi november hó 3-án délután 9 órakor Munkácsra, a városháza nagytermében tartja meg. Van szerencsénk ezen közgyűlésre az egyesület tagjait s a törekvéseink iránt érdeklődő közönséget tisztelettel meghívni. Az ülés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkár jelentése az egyesület 1902—3. tanévi működéséről. 3. Gróf Schönborn Károly urnak az egyesület védnökévé való választása. 4. A számvizsgáló bizottság jelentése az egyesület vagyoni helyzetéről. 5. Az 1903. évi költségelirányzat megállapítása. 6. A központi igazgató választmányba két tag választása. 7. A központi igazgató választmány egyharmadának kisorsolása s új választmányi tagok választása. 8. A magyar beszéd sikeres tanításában kitünt tanítók, tanítónők s óvónők jutalmazása. 9. Tisztujtás. 10. Jegyzőkönyv-hitelesítők kijelölése. 11. Indítványok tárgyalása.

Az öreg bakák pöre az államkincstár ellen. A nemzeti küzdelem sokféle megnyilatkozásában a szenzáció sulyával jelenik meg a nagyváradi öreg bakák elhatározása. A 37. gyalogezredben harmadik évüket kiszolgált s visszatartott katonák — mint a Nagyváradi értesült — rendkívül érdekes dologra készülnek. Pört indítanak a katonai kincstár ellen, kártérítési pört. Kiszabadulásuk után egy nagyváradi ügyvéd által bepörölik a katonai kincstárt, amelytől kárpótlást követelnek a háromhónapi időért, melyet tovább kellett szolgálniuk. A katonáknak az az álláspontja, hogy visszatartásuk törvényellenesen történt s e miatt polgári keresetforrásuktól megfosztattak. A pörös keresetet a nagyváradi járásbíróhoz fogják benyújtani.

Ujtás a postán. Ez évi november hó 1-től a kir. posta- és távirtdahivatalok a levélpostai küldemények, (levelek, levelezőlapok, nyomtatványok, — keresztöltésű küldemények, — áruminták és üzleti papirok) után a közönségtől a kézbesítés alkalmával beszedendő postadíjakat (portóösszegeket) a küldeményre fölragasztandó, e célra kiadott portójegyekben kötelesek leróni. F. évi november hó 1-től tehát a közönség az ily portójegyekkel el nem látott, fentebb megnevezett levélpostai küldemények után követelt portó megfizetését tagadja meg, s illetve a portófizetés mellett átvett ily küldemény borítékát (burkolatát, keresztzalagját) bérmentesítetlen levélben bármely posta- és távirtdaigazgatóságához küldjék be. Pénzeslevelek és csomagok után esedékes portósze-

zegek ezentúl sem fognak portójegyekkel lerovatni.

Az építő ipari téli tanfolyam a budapesti m. kir. állami felső építő-ipariskolában (Budapest, VII. ker. Csömöri ut 74. sz.) november 3-án nyílik meg, a beiratás október 20-tól 28-ig tart. *A tanfolyam négy téli félévre terjed; a végbizonyítvány három évi utólagos gyakorlat mellett jogot ad a kőműves, a kőfaragó vagy az ácsmesterség önálló üzésére. Szükséges iratok:* 1. Keresztlevél, 2. A végzett iskolai osztályokról szóló bizonyítványok, 3. Iparhatóságilag hitelesített bizonyítvány legalább egy évi gyakorlatról. 4. Másodszori himlőoltásról szóló s 5. erkölcsi bizonyítvány. Egy-egy tanfolyamon összesen 28 koronát kell fizetni. Az igazgatóság.

Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a Ferencz József keserűviz valamennyi hasonló vizet tartós hashajtó hatása és emlitésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmúlja. Kérjünk határozottan Ferencz József keserűvizet.

IRODALOM.

Telekkönyvi Mintatár. Szakkönyv régen részesült akkora tetszésben s régen örvendett oly gyors elterjedésnek, mint a Telekkönyvi Tisztviselők Országos Egyesületének kiadásában megjelent *Sági, Vajda-féle „Telekkönyvi Mintatár”*. Ez a kitűnő könyv rövid idő után második kiadásban jelenik meg, melyet *Sági János* javított és jelentékenyen bővített. A munka 2 kötet, mintegy 62 iv, 1000 oldal. Az első kötet könyv, a második kötet pedig 450 bejegyzést tartalmazó, hü utanzatu telekkönyvi minták keresztöltés alatt. Az első kötet a bejegyzéseket magyarázza, tartalmazza a telekkönyvi rendtartást. Ennek szövegében hivatkoznak a telekkönyvi minták bejegyzéseire úgy, hogy a rendtartás elvont, elméleti része az olvasó előtt megelenedik, az elméletről egyidőben átvezetik a gyakorlati térre. A könyv tárgyalja a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését könnyed népszerű modorban. Az ide vonatkozó szövevényes négy törvény egyszerű bemutatása helyett, ügyes iránylyal azoknak érthetőbbé, ismertebbé tételére, az eljárásban rejlő előnyök nagyobb arányú kiaknázhatására törekszik. Számos telekkönyvi kérvény- és okirat-mintát mutat be, melyek nagy feltűnést keltenek, mert szakítottak az eddig ismert minták hosszadalmasságaival, fölösleges sallangoktól hemzseggő kitételeivel. A könyv mindazt tartalmazza, amit igazságügyi tisztviselőnek, községyi jegyzőnek, körjegyzőnek, ügyvédnek, pénzügyi tisztviselőnek és a joghallgató ifjúságnak telekkönyviszemponctokból tudniuk kell. A könyv tartalmával, irányával, terjedelmével, rendkívül izléses kiállításával a telekkönyvi irodalomban egyedül áll. A két vaskos kötet előfizetési ára 8 korona, diszkötésben 10 korona. A második kiadás jogát az *Országos központi községi nyomda részvény-társaság* (Budapest, VI., Váci-körut 61.) szerezte meg. Ide kell küldeni az előfizetési pénzeket. Az ország minden részéből érkező elismerő levelek mellett az igazságügyminis-terium a könyvet kedvező véleménnyel látta el, ennek alapján a belügyminis-terium a pártolásra ajánlotta.

A magyar birodalom története. *Acsády* Ignác történeti munkájának eddig megjelent és nagy feltűnést keltett füzetei most már diszes köteté egyessíve is kap-

hatók. Ezek, mint az egészen új csapáson halado mukának *első kötete*, Mátyás király haláláig beszél el a magyarság történetét. De igazán a magyarságét és nem egyes osztályokét. Nemcsak mint katonát és politikust mutatja be a magyart, hanem meg-rajzolja nagyszerű polgárosító tevékenységét is. Nyomon követi szellemi tevékenységének minden megnyilvánulását, kiterjeszkedik az irodalom, a művészet, a közműveltség minden alakulására. Tekintve véve, hogy az előtünk fekvő rendkívül diszes, félbörkötésű hatalmas első kötetet (792 oldal) 2 színes térkép, 8 színes, 22 más melléklet és 298 szövegkép díszíti, ára, melyet a kiadó Athenaeum 18 koronában szabott meg, valóban olesónak mondható.

„Góbéságok.” Kacagató székely históriák és elbeszélések. Irta *Péterfy Tamás* (Második kiadás). A magyar olvasóközönség jóízűségét mutatja, hogy a „Góbéságok” második kiadása félvezen belül hatezer példányban jelent meg. A kacagató székely históriák nem pirulást keltő pikantériák, sem röhgögni való drasztikumok, hanem a keresetlen szép humor igaz gyöngyei. *Péterfyt* mint író már tizenkét kötet után ismeri az olvasó közönség, művei mint „*Gyászkirály*” a „*Petőfi regék*” valamint *hat eredeti székely regénye* figyelemre méltók a magyar irodalomban. A „*Góbéságok*” méltán sorozható legjobb munkái közé. Sok eredetiség, zamatos humor és a derűs, de ártatlan góbé furfang kellemesen mulattatja az olvasót. A tizives könyv ára 1 kor. 40 fill. Kapható minden nagyobb könyvkereskedésben. Az ár beküldésére *portómentesen küldi meg 1 kor. 40 fillérért*: *Péterfy Tamás* Budapest IX. Köztelek.

Szerkesztői üzenet.

E. A. Técső. Szíves rendelése alapján Kerek-hegyre megindítottuk. Erre az évre minden ki van egyenlítő. Üdvözlöt.

R. S. Munkács. Fájt nekünk az a szomorú kötelesség, dohát ennek mindnyájan alá vagyunk vetve. Tartson meg bennünket szíves jó emlékezetében.

A. M. Kálmánd. Nagyon szívesen vesszük, a jövő számunkra elvárjuk.

S. F. Tessék bármikor megkeresni bennünket. A vidéki érdeklődése mindig jól esik nekünk.

Pályázati hirdetés.

Az alsó-homoródi másodtanítói állásra pályázat hirdettetik.

Javadatma:

1.) A hitközségtől 120 korona.

2.) Államsegély 680 korona.

A kérvények főtisztelendő *Láng Ferencz* ker. esperes urhoz *október hó 31-ig Erdődre* (Szatmár m.) küldendők.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY.

Szöllő eladás.

Néhai *Csánk István fény* plebános jó karban levő *oláh-gyűrűsi szöllője, borháza, folyó év november 6-án délelőtt 10 órakor Oláh-Gyűrűs községhezánál nyilvános árverésen el fog adatni.*

Árverezni szándékozók tartoznak a kataszteri becsár (589 kor.) 10 százalékát készpénzben, vagy megfelelő értékpapirban, bánatpénzül, a bírósági kiküldött kezéhez letenni.

Végrendeleti végrehajtók.

A „STAR” életbiztosító-társ. főgynöksége.

Aki házat, birtokot, gőzmalmot és erdőt venni vagy eladni, lakásokat bérbe adni vagy bérbe venni kényelmesen (mérsékelt közvetítési díj meletti) óhajt, ugyszinté birtok vagy házra olesó törlesztéses jelzalogkölosont akar, vagy bárminő helybeli vagy vidéki részvényre van szüksége, vagy azokat eladni akarja, e czéggel lépjen érintkezésbe és meg fog róla győződni, hogy kiterjedt előnyös ismerettsége folytán hivatásának megfelel.

Birtokokat bérletre vagy eladásra sürgősen keres.

Vidékre azonnal válaszol.

Szigeti József

22 év óta fennálló hat. eng. ház- és birtok eladási, törlesztéses jelzalogkölosön közvetítési irodája.

Iroda: Szatmár, Eötvös-utca 5. sz. Unger István-féle ház.

Lakásom: Rákóczy-utca 10.

Az első oszt. betörés ellen bizt.-t. főgyn.

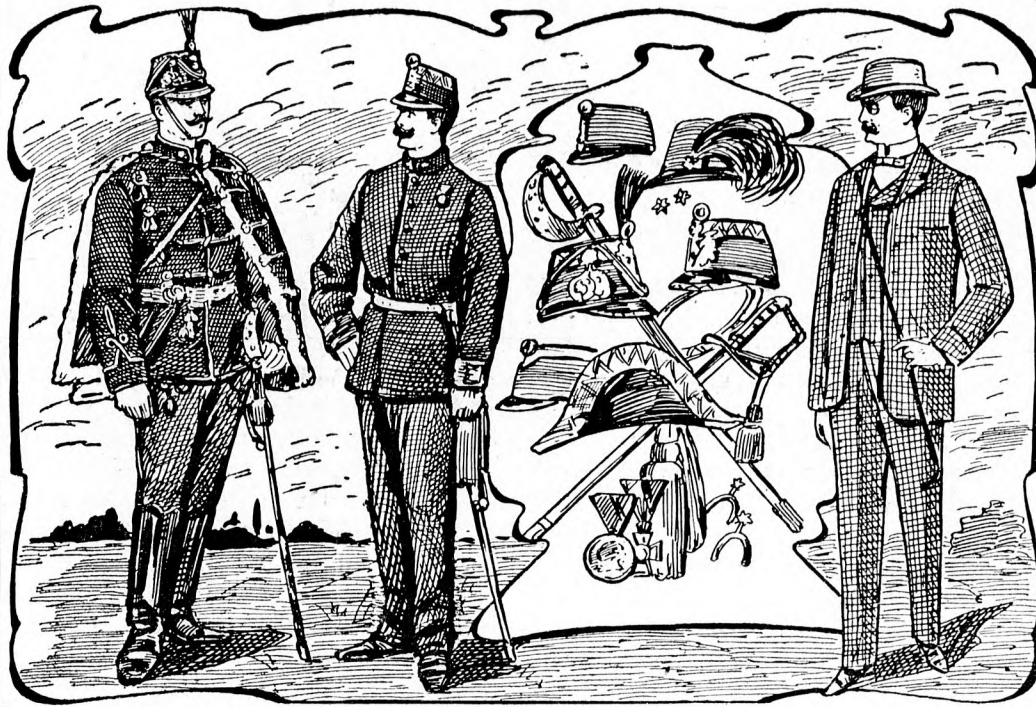
Magyar Kir. Szabadalm. Oszálysorsjáték elárústitója.

A cs. kir. szab. kölosönös Tűkkárbiztosító-Intézet főgynöksége.

INGLIK JÓZSEF

polgári-, papi- és egyenruha-üzlete

Szatmáron, Deák-tér, (Városház-épület).

Több egyenruházati intézet szerződött szállítója.

Készít mindennemű polgári öltönyöket, papi reverendákat; mindennemű öltöny készítésnél a fősulyt az elegáns szabás és finom kivételre fektetem, a mellett teljes kezességet vállalok szállítmányaim valódi színe és tartósságáért.

Állandó nagy raktár honi és angol gyártmányu szövetekben. Elsőrangu egyenruházati és hadi felszerelési intézet. Üzletem nagy forgalma által áruimat olcsóbb ár mellett szállíthatom, mint bármely más cég.

Átalakítások gyorsan és olcsón eszközölteknék.

Kérem ennél fogva engem becses megrendeléseivel megtisztelni biztosítom, hogy a legcsekélyebb megrendelésnél is a legnagyobb megelégedésére fogok szolgálni.

Maradtam kiváló tisztelettel:

INGLIK JÓZSEF,
szabó mester.

Tóth Albert

KÉPFESTÉSZETI, SZOBRÁSZATI, OLTÁR ÉPÍTÉSI ÉS ARANYOZÓ MŰTERME

SZATMÁRON.

Készítek oltárokat, szószékeket szentsirokat, Lurdesi barlangokat és aekonosztásokat. Régi oltárok aranyozását kitészítom és kijavítom. Továbbá műtermemben készítek szobrokat mindenféle nagyságban és kivitelben u. m. fából, mőkőből és gypszből. Festek oltárképeket, templommenyezetet, stáció és zászló képeket művészies kivitelben. Festek mindenféle felekezeti templomokat. Továbbá termeket, épületeket, szobákat, elvállalok mindennemű mázoló munkát, tapetázást, czímer és czégfestést, czégirást, mindenféle aranyozást üveg, czég, tábla festését és tükörfényű aranyozását, a legjutányosabb árakban.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

A munka megtekintésénél utiköltséget nem számítok fel.

Terményárak.

Termény métermázsánként	Szatmáron	
	kor. fill.	kor. fill.
Tiszta buza — — —	15	15 40
Kétszeres — — —	13	13 40
Rozs — — —	9 60	10 20
Árpa — — —	9 60	10 —
Zab — — —	8 60	8 80
Tengeri uj — — —	13 —	13 10
„ ó — — —	14 20	14 40
Kása — — —	17 —	17 60
Fehér paszuj — — —	14 —	14 40
Tarka — — —	12 —	6 20
Szilva — — —	30 —	34 —
„ füstölt — — —	—	—
Repeze — — —	2 40	2 80
Krumpli zsákja — — —	2 40	2 60
Szalonna — — —	—	—

Árjegyzék.

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

Telefon 85.
Helyi 1 kor. értékű vásárlás már helybe szállítva.

Helybeli megrendelések hazaszállítva.

MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és FÜSTÖLT HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL Szatmár, Széchenyi-utca sarkán.

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül készpénz, vagy utánvétellel értendők.

5 kilós postarendelmény pontosan eszközöltetik.

Friss husok.		Füstölt áruk.	
frt. kr.		frt. kr.	
1 ko. I. Marha hus	52	1 ko. debreczoni páros	90
„ Sertés	60	„ Lengyel kolbász	80
„ Borju	56	„ Sonka kolbász	80
„ Bárány	—	„ krakói	80
„ Juh	—	„ Krinolin	80
„ Friss háj olvasztani	76	„ Parizer	80
„ „ szalona	76	„ Máj sajt	80
„ „ bőr nélkü	76	„ Disznófej sajt	74
„ Friss kolbász bors.	100	100 pár Virsli tormás	5
„ fok. czitr.	70	100 pár frankfurti	8
„ Friss zsir	92	100 drb. Salvaládé	5
Kolbász áruk.		Füstölt áruk.	
1 ko. Szalámi	180	1 ko. Sonka páczolt	110
„ füst. magyar kolb.	90		
		1 ko. Sonka csont nélkül	120
		„ „ kifőve	2
		„ Császár hus bőrrel	80
		„ Karaj bőr nélkül	80
		„ Lapoczka és oldal	72
		1 ko. Páczolt nyelv	1
		80 l drb. Sertés nyelv	20
		1 ko. Tepertő	60
		Szalónák.	
		100 ko. Fehér szalona	80
		1 ko. Paprikás stráf	90
		„ Kolozsvári szelet	90
		„ Füstölt szalona	88

Tisztelettel
BÖLÖNYI LÁSZLÓ

PÁZMÁNY-SAJTÓ KÖNYVNYOMDA
SZATMÁR, ISKOLA-köz 3.

Készít mindennemű nyomda szakba vágó munkákat a **legjutányosabb árak** mellett.

Vidéki megrendeléseket azonnal készít s továbbít.

EGYHÁZI, ISKOLAI nyomtatványokból NAGY RAKTÁR.

IRODAISZEREK s PAPIROK a

LEJOLCSÓBB ÁRON szerezhetők be.

Ugyanitt rendelhető meg a „**HETI SZEMLE**”

politikai lap is, melynek előfizetési ára egész évre 6 kor. Tanítók- és iparosoknak 4 kor.

Hirdetések jutányosan vétetnek fel.

és szájviz.

Fogorvosi műtermem

(Hám-János-utca 1. sz. a színház mellett) újra rendezve, készítek egyes fogakat, teljes fogsorokat kaucsuk és arany foglalványon.

!!! Kívánatra szájpád nélkül !!!

Porcellán, arany, platin és cement tömést,

arany fogkoronákat.

Foghuzás a legujabban feltalált szerekkel teljesen fájdalom nélkül. Rendelek d. e. 8 órától d. u. 5-ig.

Albisi **Bakcsy Domokos**, orvos-fogorvos.

és szájviz.

Tüzifa-eladás,

három éves vágásu

I rendű hasáb,

cseser,- bükk- és gyertyán

köbméterje házhoz szállítva 5 kor. 50 fill.

10 köbméter házhoz szállítva 54 kor. — fill.

Legkevesebb 2 köbméter szállítható.

Megrendelhető a Szatmár-erdődi h. é. vasut üzletkezelőségénél, Szatmár, Teleky-utca 3. sz. és a Szatmár-Németi-i Ipari Hitelszövetkezet Árucsernokában Deák-tér 5-ik szám.

Őszi és téli idény!

Saját készítményű fehéreneműim az ezredéves orsz. kiállításon jeles munka, versenyképesség és új iparág fejlesztésért milleniumi éremmel kitüntetve.

PÁSKUJ IMRE
HAZAI IPARCSARNOKA
SZATMÁRON.

Szepességi gyepen fehéritett **len-vásznak**, **damaszk asztal- és ágyneműek** gyári árakban, valamint szepes-iglói **pamutvásznak** és **siffonok**. Erdélyi **gyapjuszövetek** férfi öltözetekre, tavaszi, nyári, őszi és téli női és férfi felöltőkre való kelmék,

női, férfi, leány- és fiu-fehéreneműek gyára.

Nagy raktár a híres pécsi **keztyűkből**, **női derékfűzőkből** (Miederekből) **nemez-kalapokból**, **sapkák**, **női muffok** és **gallérok**, **divatos nap- és esőernyők**, **nyakkendők**, **gallérok**, **kézelők** stb.

Székelyföldi és bánati házi iparczikkek. **Szöttes** női és férfi **mosókelmék**, minden fajtájú **divatos női ruhakelmék**, **reverendaanyagok** férfi és gyermek **posztó-kalapok**, **kassai harisnyák**, **kötött kesztyűk**, budai és székesfehérvári **kékkfestő** és minden színű **divatos crettonok**, **vollek**, **zefírek** és **battistok**; kalotaszegi „**varottasok**”, bánati és székely **kötények**, **függönyök**, **ágy- és asztalterítők**, (kezdet munkák nagyválasztékban, szőnyegek, paplanok, **pokróczok** **matrácok** stb. stb.

Teljes menyasszonyi kelengyék legszépbb kivitelben a legrövidebb idő alatt készíttetnek.

Női és férfi ruhák és fehéreneműek varratását elvállalom.

Mintákat és árjegyzéket vidékre bérmentve küldök.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „**vöröskereszt**”-hez.

Kitüntetve:

Bécs, Páris, London, Madrid, brüssel, Bologne, Tunis, St. Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Wallergasse I. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciumok, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból tartós és diszes kivitelben **fzövetek méter száma** is eladatnak.

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után **o l c s ó n** szállíttatnak. Árjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.